

№ 220 (22669) 2022-рэ ильэс МЭФЭКУ ТЫГЪЭГЪАЗЭМ и 1

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИІЭП

тисайт

WWW.ADYGVOICE.RU

тисоциальнэ нэкТубгъохэр

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Культурэм чІыпІэшхо щиубытыщт

Художественнэ фильмэу «Графиня Аиссе» зыфиlорэм икъэгъэлъэгъонэу республикэм икъэлэ шъхьаlэ щыкlуагъэм еплъыгъ Адыгеим и Лышъхьэу Къумпlыл Мурат.

Джащ фэдэу мы Іофтхьабзэм хэлэжьагьэх Адыгэ Республикэм и Къэралыгьо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир Нарожнэр, Адыгэ Республикэм икъэралыгьо упчІэжьэгьоу ТхьакІущынэ Асльан, министрэхэм я Кабинет хэтхэр, льэпкъкультурнэ ыкІи ныбжьыкІэ объединениехэм, общественнэ организациехэм ялІыкІохэр.

Адыгеим, Къэбэртэе-Бэлъкъарым ыкlи Къэрэщэе-Щэрджэсым янароднэ тхакloу Мэщбэшlэ Исхьакъ ироман фильмыр техыгъ. Я XVII-рэ ліэшlэгъум ыкlи я XVIII-рэ ліэшlэгъум иублапіз къызэлъызы-убытырэ тарихъ хъугъэ-шlагъэхэр лъапсэ зыфэхъугъэ произведением адыгэ пшъэшъэжъыеу Айщэт къырыкlyагъэр къеlyатэ. Пшъэшъэжьыер атыгъуи ащэгъагъ, Францием иліыкloy Осмэн империем щыіз графэу де Ферриоль ар ащищэфыжьыгъ.

Пшъашъэм Францием гъэсэныгъэ ыкіи піуныгъэ гъэнэфагъэ щигъотыгъ, заумэхъым ыуж Шарлотта-Элизабет Аиссе фаусыгъагъ. Нэужым «апшъэрэ светкіэ» заджэхэрэм ціэрыіо ар щыхъугъагъ иакъылрэ иціыфыгъэ шэпхъэ дахэхэмрэ яшіуагъэкіэ. Французхэмкіэ анахъ мэхьанэ зиіэ кіэн хэушъхъафыкіыгъэу хъугъэр ащ иэпистолярнэ жанр ары. Вольтер ащ фэгъэхъыгъэу ытхыгъагъ ыкіи француз литературэм идышъэ фонд пытэу зитворчествэ хэхьэгъэ «черкес нимфэкіэ» еджэгъагъ.

Тхьамафэу блэкІыгьэм фильмыр игьэкІотыгьэу кьагьэльагьоу рагьэжьагь, Урысыем икъэлабэмэ якинотеатрэхэм ар ащэкІо. Урысые компаниехэу «Орел» ыкІи «Ракурс» зыфиюхэрэм фильмым Іоф дашіагь, ахэм япэщагьэр режиссерэу Александр Муратовыр ары. Сценариер Марина Сасинам ытхыгь. Фильмыр тезыхырэ купым Адыгеим, Санкт-Петербург, Гатчинэм Іоф ащишіагь. Пычыгьо заулэ Тыркуемрэ Франциемрэ ащатырахыгь. Роль шъхьа Іэр фильмым кьышызышІыгьэр Кьэбэртэе-Бэлькьарым кьыщыхьугьэу, театрэмрэ киномрэ яактрисэу Мамрэш Светлан ары. ИцІыкІугьом Айщэт ироль къэзышІыгьэр Адыгеим шыш пшъэшъэжьыеу ЯхьулІэ Даяна. Урысые актер цІэрыІохэм ягьусэхэу фильмым хэлэжьагьэх Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ театрэ иактерхэр, джащ фэдэу льэпкь кьашьомкІэ Кьэралыгьо академическэ ансамблэу «Налмэсым» иартистхэр.

Кином икъэгъэлъэгъон хэлэжьагъэхэм закъыфигъазэзэ республикэм и Ліышъхьэ къызэрэхигъэщыгъэмкіэ, ащ фэдэфильмхэм тарихъ шіэжьыр апсыхьэ, блэкіыгъэм, тарихъ хьугъэ-шіагъэхэм нахъ куоу ягупшысэнхэм иамал къаты.

«Героине шъхьа јэм — адыгэ пшъашъзу Айщэт, Просвещением илъэхьан Францием щыпсэущтыгъэм ищысэк јэ фильмым еплъырэм амал и јэ мэхъу тилъэпкъ итарихъ нахь игъэк јотыгъэу, нахь куоу нэlуасэ фэхъунымкlэ. Сицыхьэ тель фильмым, романэу «Графиня Аиссе» зыфиюрэм фэдэу, адыгэ ыкlи урысые культурэм ихъарзынэщ ифэшьошэ чlыпlэ зэрэщиубытыщтым, тиижъырэ чlыгу итарихъ изэгъэшlэн анаlэ нахътырадзэным иамал къызэритыщтым», — къыlуагъ Къумпlыл Мурат.

Фильмыр зыгьэуцугьэхэм, джащ фэдэу Адыгеим и Президентыгьэу мылъку ІэпыІэгьу кьязытыгьэ Шъэумэн Хьазрэт зэрафэразэр республикэм и ЛІышъхьэ къыхигьэщыгь.

Хәушъхьафыкlыгьәу рәзәныгьә гущыlәхәр кином епхыгьә lофтхьабзәхәм ахэлэжьагьәхәм къафиlуагь романыр зытхыгьә Мәщбәшlә Исхьакь. Ащ къызәрәхигьәщыгьәмкlә, апәдәдә романыр фильм шlыгьәным ипроект къыдезгьәштагьэхәм зыкlә ащыщ тхакlоу ыкlи усакlоу Сергей Михалковыр. Ащ Адыгеим, Къэбэртәе-Бәлъкьарым ыкlи Къэрәщәе-Щәрджәсым япащәхәм письмәкlә зафигьэзэгьагь.

«Романым итхыни фильмым итехыни къин дэдагъэх. Енэгуягъо ежь графиня Аиссэ щы вныгъэ гъогу къинэу къык вугъэм ифэмэ-бжьыми ащ къытырихьагъэ-кв. Яюф хэшвыкышхо фыря ву фильмыр зыгъэуцугъэхэм зэрифэшъуашэу япшъэрыпъ зэрагъэцэк вщтым тицыхьэ телъыгъ. Ахэм вофышхо зэшвухыгъ. Фильмым ежэгъэ пстэури разэ хъунэу тэгугъэ», — къывуагъ Мэщбэшвэ Исхьакъ.

дноф еішүіШ и тедєваХ немуеаШ игьэІорышІапІэ ипащэу Шьэумэн Асиет проектым дезыгьэштэгьэ пстэуми зэрафэразэр къыІуагь ыкІи МэщбэшІэ Исхьакь фэльэlуагь псауныгьэ пытэ иІэнэу ыкІи литературэм ыльэныкьокІэ игуетыныгьэ кьык/имычынэу. Фильмыр зыгьэуцугьэхэм Кавказым, Европэм ыкІи КьокІыпІэ Благьэм ащыпсэухэрэм яшэн-хабзэхэр игьэкІотыгьэу кьагьэльэгьуагьэх. Сыхьатрэ ныкьорэм кьыкlоц! кІогьэ фильмым адыгэ пшъашъэу Айщэт, нэужым графиня Аиссэ хъужьи я XVIIIрэ ліэшіэгьум Францием ихэшыпыкіыгьэ куп ифэшъошэ уасэ къызыфишІыгъэм пыль тарихь гьэшlэгьоныр узыlэпищэу нэгум къыкІэуцоу агъэпсын алъэкІыгъ.

AP-м и Ліышъхьэ ипресс-къулыкъу

Фильмыр тырахынэу зэрэхъу-гъэм, Айщэт икъэбар зэрэзэригъэ-шІагъэм ыкІи нэмыкІхэм афэгъэ-хьыгъэ зэдэгущыІэгъу МэщбэшІэ Исхьакъ дэтшІыгъ, ар я 3-рэнэкІубгъом ит.

ЛІыхъужъым ыцІэ урамым фаусыгъ

Урысыемрэ ДНР-мрэ я
Лыхъужъэу Владимир Жога
ыціэ къалэу Мыекъуапэ
имикрорайонэу Михайловым
иурамхэм ащыщ фаусыгъ.
2022-рэ илъэсым гъэтхапэм
и 5-м мамыр чіыпіэрысхэр
къалэм къыдащыхэ зэхъум
Волновахэ дэжь ар
щыфэхыгъ.

Владимир Жога 1993-рэ илъэсым жьоныгъуак эм и 26-м Донецкэ къыщыхъугъ. 2014-рэ илъэсым хэгъэгур къэзыухъумэхэрэм ясатырэ хэуцуагъ, разведывательнэ батальонэу «Спарта» ипэщагъ.

ДНР-м идзэ къулыкъушІэхэм ащыщэу Урысые Федерацием и ЛІыхъужъыцІэ ары апэу къызфагъэшъошагъэр. Ипшъэрылъ ыгъэцакІэзэ лІыхъужъныгъэшхо зэрэзэрихьагъэм фэшІ зэфэх нэуж Владимир Жога а щытхъуцІэр къыфагъэшъошагъ. 2022-рэ илъэсым гъэтхапэм и 6-м Урысые Федерацием и Президентэу Владимир Путиныр ащ фэгъэхьыгъэ унашъом кІэтхэжьыгъ.

«Владимир Жога ыцІэ Мыекъуапэ иурамхэм ащыщ фаусыгь. А юфтхьабзэм кІэщакІо фэхъугъэхэр республикэм иобщественнэ организациехэр ары. Сэ ахэм адезгьэштагь. Патриот шъыпкьэхэр, тильэхьанэ ил ыхъужьхэр тыгу ильынхэм. лІыхъужъныгъэ зезыхьагъэхэм ящысэк Іэ ныбжьык Іэхэр п Іугьэнхэм мэхьанэшхо яІ. НэмыкІ зэоліхэу, тичіыпіэгъухэу хэүшъхьафык Іыгъэ дзэ операцием хэлэжьагъэхэу зидзэк юл І пшъэрылъхэр щытхъу пылъэу зыгъэцэк аггьэхэм ац юхэр ащымыгъупшэнхэм тегъэпсыхьэгъэ нэмык І Іофтхьабзэхэри Адыгеим щызэрахьащтых», — къыlуагъ Адыгеим и Ліышъхьэу Къумпіыл Мурат.

Тибыракъ тилъэпкъэгъухэр Катар щызэхищагъэх

Дунаим футболымкІэ ичемпионатэу Катар щыкІорэм Адыгеим ибыракь кыща этэу бэмэ ана этырадзагь. Социальнэ хытыухэм видеохэр къащекоквых Адыгеим иквыхи чемпионатым еплъннхэу зэрэкІуагьэхэм фэгьэхыпьэу. Льэпкь быракыр зыІэтыпьэхэм ащыщхэм «Адыгэ макьэр» гущыІэгьу афэхьугь.

ЗэлъашІэрэ футбольнэ къэІотакІоу Нэгьуцу Роман телеэфирым къыщиТуагъ Адыгеим ибыракъ дунаим футболымкІэ ичемпионат къыщашІэжьы зэрэхъугьэр. Ащ къызэрэхигьэщыгъэмкІэ, быракъым апэу ынаІэ зытыридзагъэр Голландиемрэ Эквадоррэ якупхэр зэдешіэхэ зэхъур ары, ащ ыуж — Даниемрэ Франциемрэ язэнэкъокъу.

КъызэрэчІэкІыгьэмкІэ, быракъыр аlыгьэу Адыгеим икъуаджэу Хьатикъуае куп икІи, чемпионатым еплъынэу Катар кІуагьэ. Стадионым ар къыщызэкІоцІахи аІэтыгь ыкІи нэбгырэ миллион пчъагъэмэ анаІэ зытырарагьэдзэн, тиреспублики къыщыхагьэщын альэкІыгь.

Ар зыпшъэ ифагъэр Хьатикъуае щыщ Бракъые Иляс. Ащ ипшъашъэхэр ыкІи иІахьыл кІалэ игъусэхэу Катар къэтых, илъэсым ифутбольнэ хъугьэ-шlэгьэ анахь шъхьаІэ зэрэщыІэхэм нэмыкІэу Адыгеим зэрэдунаеу анаІэ къытырарагъэдзэн ыкІи

къэралыгьо зэфэшъхьафхэм псэурэ тильэпкъэгъухэу Катар ащыпсэурэ тильэпкъэгъухэр щызэхащэнхэ альэкІыгь.

- Зэкіэмкіи матчи 5 зыдэщыІэнхэу агъэнафэрэр. Зэпхыныгъэ адытијэ зэпыт, гузэхашізу тигъэшіырэри бэ хъугъэ-шіэгъэшхом зэрэхэлажьэхэрэм имызакъоу, тилъэпкъэгъухэм ошіэ-дэмышіэу зэрајукіэхэрэри ащ къыдыхэт. Мы зэкіэ зихьатырыр тибыракъ, — къытфијотагъ Бракъые Саидэ.

Катар зэрэкІощтхэм пэшІорыгъэшъэу зыфагьэхьазырыгь зэфэдэ щыгъынхэу республикэм итамыгьэхэр зытетхэр, Адыгеим ибыракъитф, лъэпкъ мэкъамэхэр зытетхэгьэ флешкэхэр зыдахьыгъэх. Амал щыіэ зыхъукіэ, адыгэ орэдхэр хагъанэштыгьэх. Мы зэпстэуми Бракъыехэм яунагьо зэкІэми къахигъэщыгъ — чемпионатым хэлажьэхэрэм, епльынэу кІуагъэхэм, журналистхэм анаlэ къатырадзэнэу хъугъэ.

НэмыкІ къэралыгьохэм ащы-

чемпионатым епльынхэу кіуагьэхэри джаущтэу Адыгеим ик/ыгъэхэм зэращэлІагъэх. Ахэм ащыщ Джанхъот Ясир. Ар чемпионатым гъэшхэн Іофхэр щызэхэщэгьэнымкІэ гьэІорышІакІу. Ясир бырактыр ктызелтэгтум, ежь-ежьырэу Иляс къекІолІагь, нэІуасэ зыкъыфишІыгь, зэлъэпкъэгъухэмкІэ зэІукІэнхэу зэзэ-

Тыркуем къикІыгъэ Дзыбэ Сулеймани ошіэ-дэмышіэу Іукіэнхэу хъугьэ. Ащ Катар Іоф щешІэ ыкІи, къызэриІуагъэмкІэ, ащ адыгэ щыІукІагьэп. Быракъыр къызелъэгъум, ежь-ежьырэу къякІолІагъ ыкІи адыгабзэкІэ къадэгущыІагъ. Иорданием щыщ адыгэ бзылъфыгъэу чемпионатым къэкІуагъэми быракъым ишІуагьэкІэ нэІуасэ фэхъугьэх.

Джанхъот Ясир къызэриlyaгьэмкіэ, джырэ уахътэм адыгэ 200 фэдиз Катар щэпсэу. Чемпионат ужым адыгэхэм язэlукlэ Катар щызэхащэнэу рахъухьэ.

Лъэпкъ цІыкІухэм афэгъэхьыгъэ Дунэе форум

«Льэпкь цыкумэ якультурэрэ яныдэльфыбзэрэ дунаим зэрэхэгьэщагьэхэр» зыфиюрэ Дунэе форумэу адыгабзэмрэ адыгэ культурэмрэ якъэгъэнэжын ыкlи хэхъоныгъэхэр ягьэшІыгьэнхэм фэгьэхыгьэр Адыгэ кьэралыгьо университетым тыгьэгьазэм и 1-м къыщегъэжьагъэу и 3-м нэс щырекlокlыщт.

Дунэе шІэныгьэ-практическэ конференциеу «Непэрэ лъэхъаным лъэпкъыбзэмрэ культурэмрэ язэфэдэныгъэ къэухъумэгъэныр» зыфиюрэмкы форумыр рагъэжьэщт. Адыгеим ишІэныгъэлэжьхэм афэдэу ащ хэлэжьэщтых лъэпкъ цІыкІумэ абзэхэм адэлажьэхэу Москва, Краснодар, Уфа, Элиста, Къэбэртэе-Бэлъкъар Республикэм ыкІи Абхъазымрэ Тыркуемрэ къарыкІыгъэ-

Адыгеим къэралыгьо гьэпсыкІэ зиІэр ильэси 100 зэрэхьугьэм фэгьэхьыгьэу къыдагъэк ыгъэ тхылъэу «Адыгэмэ якультурэ ыкІи яунэгьо зехьакіэ: Адыгэ хабзэр» зыфиlорэр конференцием хэлэжьэрэ

шіэныгьэлэжьхэм апашъхьэ къыралъхьащт.

ЯтІонэрэ мафэм зытегущыІэнхэу агьэнафэрэр воркшопэу «Инновационные подходы в обучении миноритарным языкам в полилингвальном пространстве» зыфиlорэр ары. Адыгэ къэралыгьо университетым иконференц-залрэ ишіэныгъэ тхылъеджапІэрэ тишъолъыр,

ЦІыфхэр рагъэблэгъэщтых

Урысые Федерацием и Федеральнэ Зэlукlэ и Къэралыгъо Думэ идепутатэу Хьасанэкьо Мурат партиеу «Единэ Россием» и Тхьаматэу Дмитрий Медведевым ишъолъыр общественнэ приемнэу Адыгэ Республикэм щы!эм тыгъэгъазэм и 2-м ц!ыфхэр

Мыекъуапэ иурамэу Краснооктябрьскэм тет унэу N 4-м сыхьатыр 9-м къыщегъэжьагъэу цІыфхэр щырагъэблэгъэщтых. Зарагъэтхыным ыкІи ящыкІэгъэ къэбархэр къызІэкІагъэхьанхэм афэші телефонхэу 8(8772) 52-76-02-р е 8(8772) 52-14-16-р къызфагьэфедэнхэ альэкіыщт.

КІымафэм иапэрэ мазэу тыгьэгьазэр непэ къихьагъ. Ильэсым иуахътэ пэпчъ дахэ ык/и тхьагьо. Орэдым зэрэхэтэу, чІьопсым мэфэ дэй иІэп, исыд фэдэрэ уахъти, ощхи, оси урыразэу, угукІэ пштэн фае.

ШэкІогъу мазэр фабэу ыкІи гъушъэу икІыгъ. КъыхэкІыгъ мафэхэр ощхылэхэу, чэщым ыкІи пчэдыжьыпэм пщагьоу, къэупсапсэу. Мафэм фабэу градус 24-м кlахьэу щыlэу хъугъэ. Аужырэу ащ фэдэ фабэ загъэунэфыгъагъэр 2015рэ ильэсым шэкlогьум и 22-р ары.

Тыгьэгьазэм къыздихьыщтым зыщыдгьэгьуазэ тшоигьоу Адыгеим гидрометеорологиемкІэ и Гупчэ зыфэдгьэзагь. Ащ къызэрэщаІуагьэмкІэ, хабзэ зэрэхъугьэу, тыгьэгьазэм зыпкъитыныгъэ иlэщтэп, пщагъор къебэкlыщт ыкlи ощх-ос ціынэ зэхэльыр щыіэщт. Ау бэп ащ фэдэ мафэхэу къыхэкІыщтхэр. Мэхьанэшхо зиІэ мафэу тыгъэгъазэм и 22-м «день зимнего солнцестояния» palo. ИлъэсымкІэ а мафэр зэкіэмэ анахь кіаку ыкіи чэщыр анахь кіыхь.

— Илъэсыбэ хъугъэу уплъэкlунэу тшlыгъэхэм язэфэхьысыжьхэм къызэрагьэльэгьуагьэмкІэ, АдыгеимкІэ тыгьэгьазэм мэфэ чъыlэ дэдэхэр, градус 15 — 20, щыlагъэу къыхэкІыгъ, ащ дакІоу фабэри градус 15 — 20-м ехьоу хъугъэ. 1999-рэ илъэсым тыгъэгъэзэ мазэм фабэу градус 26-рэ щыlагьэу дгьэунэфыгьагь. Анахь чъыlэу градус 23рэ зыщагъэунэфыгъагъэр 1964-рэ илъэсыр ары. 2021-рэ илъэсым Адыгеим чъы р градус 14-м нэсэу къе ыхыгъагъ, - къыІуагъ гидрометеорологиемкІэ ыкІи тыкъэзыуцухьэрэ дунаим имониторингкіэ Гупчэм ипащэу Александр Ми-

КІымафэм иапэрэ мазэу тыгьэгьазэм зыпкъитыныгьэ иІэщтэп, анахьэу апэрэ мэзэныкъом. ГурытымкІэ мазэм къыкlоці температурэр ыкіи ощх-осэу къехыщтыр шапхьэхэм афэдизыщтых. Ощх-осхэр къыхэфэщтых. Къызыщыучъыlырэ уахътэм мылыр чъыгхэм ыкlи электрорыкlуапlэхэм апишіыхьащт. Жьыбгьэр льэшэу къызщильыщт мафэхэр къыхэфэщтых.

Апэрэ мэфипшІыр. Чэщым фабэр градуси 5 фэдизышт. къыхэкІыщт чъыІэр градуси 5-м зыщынэсыщтхэри. Мафэм фабэр градуси 4 — 9-м, градус 14-м кlахьэуи къыхэкlыщт.

ЯтІонэрэ мэфипшіыр. Чэщхэр чъыіэщтых градуси 5 - 10-м нэсэу, мафэхэм фабэр градуси 6-м кІэхьащт.

Ящэнэрэ мэфипшіыр. Тыгьэгьазэм икіэухым ом изытет нахь къэучъы ыщт, чэщым чъы эр градус 13-м, мафэм градуси 3 — 8-м анэсыщт.

Тыгьэгьазэм псыхьохэм адэт псыр шапхьэхэм атетыщт, къызщигъэжъурэ уахътэм ыкІи лъэшэу къызещхыкІэ, къы-

Мы мазэм иапэрэ мэфипшІым бжыхьасэхэм макІзу ахэхьощт. Мэкьумэщ культурэхэм чьы эр къягоощтэп.

Кавказым ичіыпіэ зэфэшъхьафхэм къарыкІыгьэ кІэлэегьаджэхэр ыкІи шІэныгьэлэжьхэр щызэlукlэщтых. Ахэр культурэмрэ бзэмрэ узэрадэлэжьэщт шІыкІэм тегущыІэщтых. Джащ фэдэу ансамблэу «Ащэмэзыр» хэлэжьэнэу, актер сэнэхьатымкІэ шызэнэкъокъунхэу, хэдыкІынымкІэ ыкІи орэд къэІонымкІэ, пхъэшІэ ІофхэмкІэ ясэнаущыгьэ къыщагьэльэгьонэу шыт.

Бэрэскэшхом этнокультурнэ гьэсэныгьэ гупчэу «АдыгLand» зыціэр къызэіуахынэу агъэнафэ, Дунэе онлайн-проектэу «Черкес шъыхьэ ціыкіу» зыфиіорэм лъэтегъзуцо фашіыщт.

Ижъырэ адыгэ орэдыжъхэр зыхэтыщт концерт-хьакІэщыр, Адыгеим ичІыпІэ дахэхэр къакіухьанхэр программэм къыделъытэх.

«Алыгэ макь» Тыгъэгъазэм и 1, 2022-рэ илъэс

Айщэт игьогу тетэу

ЗэльашІэрэ льэпкь тхакІоу МэщбэшІэ Исхьакь ироманэу «Айщэт» техыгьэ фильмыр хэгьэгум икинотеатрэмэ кьащагьэльагьо.

Режиссерэу Александр Муратовым тырихыгьэ фильмым ыціэр «Графиня Аиссе». Мэфэ заулэм ащ нэбгырэ мин 500 фэдиз епльыгьах. Лъэпкъ тарихъым, культурэм альэныкъокіэ мэхьэнэ ин зиіэ хъугьэ-шіагьэмэ ар ахэт. Француз литературэм зиіахь хэзыльхьэгьэ Шарлотта-Элизабет Аиссе (Айщэт) фэгьэхыгьэ романым юф зэрэдишіагьэмрэ фильмым къыщыгьэльэгьуагьэ хъугьэмрэ афэгъэхьыгьэ зэдэгущыіэгъу тхакіом дэтшіыгь.

• Исхьакъ, Айщэт фэгьэхьыгъэ романыр зыотх ужым фильмым итехын хэта зигукъэк Іыгьэр, сыд фэдэ тарихьа пыльыр, сыдэущэу ащ Іоф дэшъуш Іэныр ишгьухьухьанэу хьугьа?

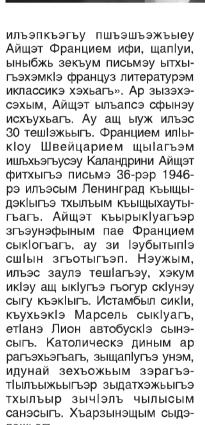
— Апэдэдэ мы тхыльым еджагъэр Сергей Михалковыр ары. Лъэшэу шІогъэшІэгъон хъугъэ ыкІи Адыгэ, Къэбэртэе-Бэлъкъар, Къэрэщэе-Щэрджэс республикищым япащэхэм афэтхагь яамалхэр зэхальхьанышь, Айщэт фэгьэхьыгьэ фильм тырахынэу. Республикэм ипащэу ащыгъум тетыгъэ ТхьакІущынэ Аслъан фильмым итехынкіэ ІэпыІэгъу фэхъущт зэхэщэкіо куп ыгьэнэфэгьагь. Къэралыгьо бюджет Іоф хэмытэу мыр гьэцэкІэгьэн зэрэфаер дэгьоу къыдгурэюти, лъэкі, амал зиіэхэм зафэдгъэзагъ. Къанэкъо Арсен Адыгеир зэрэхэлажьэрэм фэдизкІэ фильмым итехын къыхэлэжьэнэу хьазырыгъ. Ау мылъкоу текіодэщтыр зэкіэ — сомэ миллион 80-р — Шъэумэн Хьазрэт къытынэу хъугъэ. Лъэпкъ хахъом и Фонд сэ сціэкіэ псынкіэу зэхатщи, ищыкіэгьэ ахъщэр ащ къырагъэхьагъ. Шъэумэн Асиет къысфытеуи, ащкІэ макъэ къысигъэјугъ. Фильмым Іоф дэтшіэнэу едгьэжьагь, ащ итехын изэхэщэн, ар зэрэкІорэм КъумпІыл Мурат ынаІэ тыригьэтыгь. Телекомпание зэфэшъхьафхэм япащэхэм зэдэгущыІэгьухэр адытиlагьэх, кlэухым «Орел» ыкlи «Ракурс» зыфиюхэрэм зэзэгьыныгьэхэр адэтшІыгь, режиссерэу Александр Муратовым ыцІэ ахэм къыраlуагъ. Шъыпкъэр пющтмэ, сэ ар сшіэщтыгьэп, ау фильм пчъагъэ тырихыгъэу, Іофшіэгьэ пчъагьэ иіэу къычІэкІыгъ. Артистхэм якъыхэхын ар игъэкІотыгъэу дэлэжьагъ, Адыгеим бэрэ къэкІуагъ. Роль шъхьајэр къэзышіыщтыр — Айщэт — ицІыкІугьомрэ ыныбжь икъугъэу къэзыгъэлъэгьощтымрэ ын пшъэрылъ шъхьэІагь Ансамблэу «Налмэсым» икъэшъуакІоу Бэрзэдж Дианэ апэ къыхахыгъагъ ыкІи ежьыри къезэгъыгъагъ. Айщэт цІыкІум дитшин зылъэкницин дитшин дитш къыхахыным пае нэбгырэ 40 фэдизмэ ахэпльагьэх. ЯхъулІэ Даянэ къыхахыгъ. Сэри тІури сыгу рихьыгьэх. Ау нэужым Бэрзэдж Дианэ фильмым хэлэжьэнэу къызэрезэгьыгьэр зэкІихьажьыгъ. Артистэу хэлэуещищь мехествфенеств уенесж Евгения Добровольскаям «Гоголь-центрэм» щылэжьэрэ артисткэу, Къэбэртэе-Бэлъкъарым щыщэу Мамрэш Светланэ ыцІэ къыриІуагъ. ЯхъулІэ Даянэ ащ ехьыщырэу къычІэкІыгъ. Светланэ Иван Грознэм шъхьэгъусэу фэхъугьэгьэ Темрыкъо пщым ыпхъоу Гощэунае ироль къышІыгъагъэу къычІэкІыгъ. Джащ фэдэу Уджыхъу Марети, Зыхьэ Заурбыйи, ПратІэкъо Адами, нэмыкІхэри къыхагъэщынэу хъугъэх. Джары фильмым икъэхьукІэ.

Романымрэ фильмымрэ сыд зэрэзэтекІыхэрэр, режиссерым о уиеплъыкІэ къыдильытагьа, сыд кьадэхьугьэр?

Зэдедгъашти, режиссерымрэ сэрырэ къэдгьэлъэгьонэу тызфэягьэр зы — шІульэгьуныгъэм, шъхьэкіэфэныгъэм, ціыфыгьэм тиадыгэ шэн-хабзэ хэтэу къызэрекТурэр ары. Адыгэ пшъэшъэжъыер француз обществэм а зэманым зыхафэм, къончагъэу, шъхьэмылъытэжьэу а уахътэм француз бзылъфыгьэхэм къахафэщтыгьэхэр къызхимыгъахьэу зыкъыухъумэн, апэуцужьын зэрилъэкІыгъэр къэгъэлъэгъогъэныр пшъэрылъ шъхьэІагь. Айщэт ыгу къыхихыгьэ Блез-Мари д'Эди фишІыгьэ шІульэгьуныгьэм фэшьыпкьэу, ахэр зыщызэlукlэхэрэ чlыпlэм язэхашІэ, язэфыщытыкІэ адыгэ къашъомкІэ ансамблэм иартистхэм къагъэлъэгъуагъ. Бэрзэдж Дианэрэ Едыдж Гушъаорэ зэфакіо къызэдешіэхэу а чіыпіэм фильмым хагьэуцуагь. Ар сэ сигукъэкІыгъ. Фильмыр зыгу рихьыни, зыгу римыхьыни къыхэкІыщт. Сэ ренэу сэю: тхылъэу шъузаджэрэр шъугу римыхымэ, зэтешъупюжьи жъугъэтылъ, зыгу рихьыщтыр шъуауж къикІынкІи хъун. Ау хэзгьэунэфыкІмэ сшІоигъу, Къэбэртэе-Бэлъкъари, Къэрэщэе-Щэрджэси, Дагъыстани ащяплъыгъэхэу, Камчаткэми нэсэу зэрэщепльыхэрэмкіэ макъэ къысагъэіужьы. Голландием къырашІыкІи мары сиюфшіэгъухэм къафытеохи къараlуагъ фэдэ фильм щыІэ зэрэхъугъэр зэрягуапэр. Арышъ, тэ тфэлъэкІыщтыр тшІагъэ.

? О утхэкІо цІэрыІу. Уироманхэр птхынэу ебгьэжьэным ыпэкІэ сыдигьокІи хьарзынэщым зызэрэфэбгьазэрэм тыщыгьуаз, Айщэт ильагьо сыдэущтэу бгьэунэфыгьа, сыдэущтэу урыкІуагьа?

— Апэрэу Айщэт игугъу къашізу зыщызэхэсхыгъэр Литературнэ институтыр ары. Кіэлэегъаджэу тезгъаджэщтыгъэм зэкъыюгъагъ Іапэ къысфишіызэ: «Адыгэу къыжъудеджэрэм

лэжьагь.

• Айщэт иобраз кьэзы
гьэлъэгьогъэ Яхьул Гэ

Даянэрэ Мамрэш Свет
ланэрэ кьадэхьугьэу

ольыта?

 Сэ сызэреплъырэмкіэ, дэгьоу къадэхъугъ. ЯхъулІэ Даянэ янэ урым, ятэ адыг. Урысыбзэр дэгьоу ешІэ, адыгабзэр къин къыфэхъу. Ау щытми, пшъэшъэ ціыкіухэм ахадэхэ зэхъум сэри сяплъыгъ, ар пстэуми къахэщыгъ, къызэрэхахыгьэр дэгьоу ашіагь. СшіогьэшІэгьонэу дэгьу дэдэу зыкъышіыгъ, образыр къытыгъ. ЕтІани дэгьоу хъугьэр Даянэрэ Светланэрэ зэрэзэхьыщырхэр ары. Мамрэш Светланэ артисткэ чъэпхъыгь, илъэс пчъагьэ хъугьэу мэлажьэ. Евгения Добровольскаям ригъэджагъэмэ ащыщ. Ары къязыlуагьэр: «Мыщ фэдэ пшъашъэм «Гоголь-цент-» мед шешешь, шъуеплъ!» Егугъухэу ярольхэр тІуми къашІыгьэх. Епльыхэрэм уасэ афашІын.

?Айщэт тІомэ, льэпкьымкІэ мэхьанэ зи Ізу сыда кьыхэдгьэщын фаер, сыд зигугьу тшІын фаер?

— Письмэ 36-у ащ ытхыгьэм адыгэм фэгъэхьыгъэу зи къахэфагъэп. Ау цІыф гъэсагъэу щытыгъ, де Ферриоль иунэ зефэм, ащ гъэсэныгъэ дэгъу рагьэгьотыгь: литературэр, театрэр дэгьоу ышІэщтыгь, Вольтер усэхэм къызщяджэщтыгьэ салонхэм ахахьэщтыгь, Айщэт фэгъэхьыгъэ усэхэри ащ ытхыгъэх. Дунаим щядгъэшІэнхэ фаеба ащ фэдэу къытхэкІыгьэхэр?! Ежь Айщэти унэгьо бай къызхэкІыгъэр, ылъапсэхэр хэкум епхыгьэхэу къызэрэзэплъэкІыжьырэр, къызэрафигъэзэжьырэр сэ хэслъхьагь ащ иобразэу къэдгьэльэгьуагьэм. Идунай зехъожьым ныбжьыкІэ дэдагь, илъэс 40 къыгъэшІагьэп. Ыгукіэ, ыпсэкіэ къызхэкіыгьэмэ къахэхьажьэу кізух фэсшіыгъ. Тэ анахь лъэпкъыжъэу дунаим тетмэ тащыщ. Нэмыц, француз, араб дзэкіоліхэм, зекіохэм тидахэ аlуагъ. Ахэр къэтхыхьэгъэнхэр, къэгъэлъэгьогъэнхэр ары ситарихъ тхыгъэхэм япшъэрыльыр. «УмакІэмэ — утхьамыкі» аю. Тымакіэп, ау дунаим ильэс мин пчъагъэ хъугъэу тытет, къэрал зэфэшъхьафхэм тарьпэкъухьагь. Тихабзэ, тишэнхэр ары баи тызышІыгьэхэр. Ахэр зымыш/эхэрэм, ныбжьыкІэу тауж къикІыхэрэм ядгьэшІэнхэ фае. Ар культурэм, тхакІохэм япшъэрылъ, сэри пшъэрылъэу зыфэсэлъэгъужьы.

— Тхьауегьэпсэу, Исхьакь, гущыГэгьу укъызэрэтфэхьугьэмкГэ. Айщэт фэгьэхьыгьэ фильмым «Гъогумаф» фэтэГо!

— Шъори шъопсэу! Фильмым еплъыхэрэм уасэ фашІын.

Дэгущы агъэр ТЭУ Замир.

Сурэтхэр А. Гусевым тырихы-гъэх.

Къиными, гухахъо хегъуатэ

Шэуджэн районым щылэжьэрэ мэкъумэщ хъызмэтшlaпlэу Абрэдж Мыхьамодэ зипащэм имеханизатор Датхьужь Мыхьамодэ. «Урысые Федерацием мэкъу-мэщымкІэ изаслуженнэ ІофышІ» зыфиІорэ щытхъуцІэр мы ильэсым къызфагьэшьошагьэхэм ари ащыщ.

Мыхьамодэ къуаджэу Пщыжъхьаблэ къыщыхъугъ, игъашІэм ащ дэс. Джыри колхозэу «Родинэр» щыІэзэ иІофшІэн ащ щыригьэжьэгьагь, учетчикыгь, нэужым бригадирыгъ, ащ ыуж инженерыгь. Джырэблагьэ гущыІэгъу тызыфэхъум къызэриІуагъэмкІэ, ицІэджэгъу Абрэдж Мыхьамодэ иунэе хъызмэтшІапІэ зыІутыр илъэс 11-м

Анахьэу ежь къызэрэхагьэщыгьэм лъапсэ фэхъугьэмкіэ, шІушІагьэу иІэмкІэ тызеупчІым, зыпари гъэшІэгьон ымышІагьэу къыІуагь ащ. Игуапэу ар къэзыІотагьэр зыщылэжьэрэ хъызмэтшІапІэм ипащ:

- Мыхьамодэ Іофэу зыфэб-

гьазэрэр теурыкІуагьэ хэмыльэу, зэрэщытын фаем дэмыхэу игьом зэшІуихыщт. СыдигьокІи уицыхьэ зытельын цІыф, чэщ мэзахэми, ощхыми, осыми, фэбэшхоми пшъэрылъэу иІэр ымыгьэцакіэу къэуцущтэп.

Мэкъумэщышіэм иіофшіэн, сэ сишюшкіэ, пстэумэ анахь къин. Ау ащ Датхъужъ Мыхьамодэ гухахьо хегьуатэ, къылэжьыгьэм ыуасэ ешіэ, егьэльапіэ.

– Лэжьыгъэр чІыгум еогъэкіу, етіанэ ащ уешіушіэ, къызэрэхэкІыгъэм, зэрэхахъорэм, къызэрэпыкІэрэм уалъэппъэ, унэ кlэтхэу зыкъаlэты, «къэсымэджагьэхэми», ор къягоуагьэми ольэгъу, уикІэлэцІыкІу къэсымэджагъэм фэдэу зэрэзэ-

тебгъэуцожьыщтым ыуж уит, узым къы Іэпы охыжьышъ, ины къэхъу, ет анэ ар Іуохыжьы. Ащ гухахъо хэмыгъотэн плъэкІы- $\underline{\mathbf{u}}_{T} \ni \Pi, \quad \mathbf{elo} \quad \mathbf{turyuuler}_{D}.$

ЩытхъуцІэр къызэрэфагъэшъошагъэр зэригуапэм къыкІигъэтхъыгъ, ащ фэдэу июфшіэн осэшхо къыфэзышІыгьэу, зыгьэлъэгъогъэ ипащи, нэмыкІэу къыхэлэжьагьэхэми афэраз.

Датхъужъ Мыхьамодэ шъэуищ иІ. Іофшіэныр шіу аригьэльэгьугь, теурыкІуагьэ ахэмыльынэу, зыфагъэзагъэхэр икъоу агъэцэкІэнэу ыгъэсагъэх. Анахьыжъыр ары Іоф ышІэным зыныбжь нэсыгьэр, ар УФ-м и МЧС Краснодар краимкІэ и ГъэІорышІапІэ Іут. Ащ пае къэ-

Сурэтыр Іэшъынэ Аспъан тырихыг

мынэу ар зыгьэпсэфыгьо уахътэу иІэм янэ-ятэхэм адэжь къызыкІожькІэ, ышнахьыкІэхэр игъусэхэу ятэ дэлажьэ, унэгъо хъызмэтри ахэр ары зыпшъэ дэкІырэр.

Мыхьамодэ иунагьо мамырныгъэрэ щыІэкІэшІурэ илъынэу тыфэлъаю, щытхъуціэр къызэрэфагъэшъошагъэм пае

ХЪУТ Нэфсэт.

Гъогухэр къызэтенэнхэм фэшТ

Хьыльэзещэ автомашинэхэр зыщащэчыщт псэуальэу Красногвардейскэ районым ит селоу Еленовскэм дэжь щырагьэжьагьэм иш ын гьунэм рафыліагь.

Лъэпкъ проектэу «ШэпхъэшІухэм адиштэрэ гьогу щынэгьончьэхэр» зыфиlорэм къызэрэщыдэльытагьэу ар ашІы.

Мы район дэдэм ит селоу Красногвардейскэм икІэу къуаджэу Улапэ зэпичызэ поселкэу Заревэм кІорэ автомобиль гьогум ащ фэдэу зы псэуальэ щашіи, мы илъэсым атіупщыгь. Ащ тетэу хьылъэзещэным пылъ предпринимательхэу нахыыбэу мыльку къызіэкіагъэхьаным фэшІ шапхъэхэр зыукъохэрэм апэшіуекіорэ Іофшіэнхэр республикэм нахь егъэлъэшых.

гьуагьэмкіэ, шапхьэхэм ашіокіэу автомашинэхэр зыушъэхэрэр ары нахьыбэу гьогухэр зыкъутэхэрэр, — къыlуагъ гъогухэр гъэхъожьыгъэмэ, анахь пытэу щынэгьончьэнхэм фэгъэзэгъэ республикэ Гупчэм ипащэу Даур Аргун. — Шьольыр мэхьанэ зи іэ автомобиль гьогухэм япроектхэр я 70 — 80-рэ ильэсхэр ары зашІыгьагьэхэр. А льэхъаным тонн 30 — 40 зезыщэщтхэм зыпари ягупшысэщтыгъэп. Асфальтэу ательыщтыри, ащ ыч!эгь ч!альхьащты-

— Уахътэм къызэригъэлъэ- гъэх, ау непэрэ хьылъэзещэ автомашинэхэм амалэу яІэм ахэр зыгъэфедэрэ предпринимательхэм янэй-псыягъэ хэшІыгьэри зэхакъутэн алъэкІыщт. Хьыльэзещэным ишапхьэхэм уашІомыкІымэ ары гъогухэр къызызэтенэщтхэр. ИщыкІагьэ хъумэ, ашъхьэ фимытэу ахэр ябгьэгьэцэк Іэнхэ фае.

Селоу Еленовскэм дэжь щашіырэ псэуальэм пстэумкій сомэ миллион 77,9-рэ пэlухьагь. Ар бэ, ау гьогухэм ягьэцэкІэри егъэлыек ыгъэу къалъытэгъа- жын тефэрэ мылъкур къызэ-

тегьэнэжьыгьэным ар ищыкагь. ПсэольэшІын ІофшІэнхэр зэшІозыхырэ ПАО-у «Ростелекомым» илъэсым ыкІэм нэс объ-

ектыр зэтыригъэуцонышъ,

ытІупщынэу ары гухэльэу иІэр. 2024-рэ илъэсым нэс ащ фэдэу псэольи 6, мыгьэ ашІыхэрэри зэрэхэтхэу, Адыгеим

ЯтІонэрэ еджэгъум фагъэхьазыры

Къихьащт 2023-рэ илъэс бюджетым ыкІи 2024 — 2025-мкІэ агъэнэфагьэхэм афэгьэхыгьэ хэбзэгьэуцугьэм ипроект щытегущы агьэх бюджет, финанс, хэбзэвахь ыкви экономикэ политикэмквэ, предпринимательствэмкІэ ыкІи ІэкІыб зэпхыныгьэхэмкІэ АР-м и Къэралыгьо Совет — Хасэм икомитет зэхэсытьоу и атьэм.

Іофтхьабзэм хэлэжьагъэх Къэралыгьо Советым — Хасэм и Тхьаматэу Владимир Нарожнэр, АР-м финансхэмкІэ иминистрэу Виктор Орловыр, шІокІ зимыІэ медицинэ страхованиемкіэ АР-м и Чіыпіэ фонд ипащэу Хъут Светланэ. Зэхэсыгъор зэрищагь республикэ Парламентым и Тхьаматэ игуадзэу, бюджет, финанс, хэбзэlахь ыкІи экономикэ политикэмкІэ,

предпринимательствэмкІэ ыкІи ІэкІыб зэпхыныгьэхэмкІэ Комитетым ипащэу Іэщэ Мухьамэд. Іофтхьабзэр къызэlуихызэ, ятlонэрэ еджэгьум фагьэхьазырырэ законопроектым гьэтэрэзыжьынэу фэхъущтхэм зыщатегущыІэщтхэм апэрэ еджэгъум фашІыгьагьэхэми къафагьэзэжьынэу АР-м и ЛІышъхьэ лъэly тхылъ къызэрафигъэхьыгъэр ащ къыІуагъ.

Пстэумкіи ятіонэрэ хэплъэгьум фагьэхьазырырэ проектым гьэтэрэзыжьын 25-рэ комитетым изэхэсыгьо щыфашІыгь. Апэрэ еджэгьумкІэ зыхэпльагьэхэм къыфагьэзэжьи гьэтэрэзыжьынэу фашІыгьэхэм яшІуагъэкІэ сомэ миллиарди 7-рэ миллион 464-м ехъу 2023-рэ ильэс бюджетым къыхэхъо. Ащ тетэу хахъохэмкіэ сомэ миллиард 37,3-рэ ар хъущт, хъарджхэр сомэ миллиард 38,8-м ехъу- ехъур уц Іэзэгъухэм язэгъэгъо-

Депутатхэм сомэ миллион 514-м ехъукІэ гьэтэрэзыжьынхэр фэшlыгъэнхэ фаеу алъытагъ. Культурэм, медицинэм, спортым алъэныкъокІэ щыкІагъэу щыІэхэм ядэгьэзыжьын, бюджетым епхыгьэу Іоф зышіэхэрэм ялэжьапкІэ индексацие шІыгьэным ар апэlухьащт. ГущыІэм пае, сомэ миллион 98,5-р АР-м и Къэралыгьо филармоние къыубытырэ чыпіэм изэтегьэпсыхьан, миллион 20-р кІэлэцІыкіухэм языгьэпсэфыгьо уахътэ зэрагъэк ющтым ык и япсауныгъэ изэтегьэуцожьын, сомэ миллиони 118,6-р культурэм икъэралыгьо ыкІи муниципальнэ учреждениехэм ягьэкІэжьын, миллиони 100-р лэжьапкІэхэм яиндексацие, миллиони 170-м

тын апай.

ЗэкІэри зигьо Іофхэу альытагъ ыкІи гъэтэрэзыжьынхэр къыдэлъытагъэхэу бюджетым фэгъэхьыгъэ законопроектыр АР-м и Парламент изичэзыу зэхэсыгьоу тыгьэгьазэм щыІэщтым къыхалъхьанэу зэда-

ШІокІ зимыіэ медицинэ страхованиемкІэ АР-м и ЧІыпІэ фонд 2023-рэ илъэсымкІэ ибюджет ыкІи 2024 — 2025-мкІэ агьэнэфагьэхэм афэгьэхьыгьэ хэбзэгъэуцугъэм ипроектэу ятІонэрэ еджэгьум фагьэхьазырыгъэм зыпари гъэтэрэзыжьын имы Іэщтэу ары зэхэсыгъом къызэрэщаІуагьэр. Ащи Парламентым изэхэсыгьоу къэблагьэрэм депутатхэр щыхэплъэщтых.

ХЪУТ Нэфсэт.

«Адыгэмакь» Тыгъэгъазэм и 1, 2022-рэ илъэс

КЪОДЖЭШЪЭО Казбек:

«ЦІыфхэмрэ хэбзэ къулыкъухэмрэ нахь зэпэблагъэ хъунхэм тынаІэ тетыщт»

Тыгъэгъазэм и 1-м Адыгеим шъолъыр гъэlорышlэнымкlэ и Гупчэ (ЦУР) къызызэІуахыгъэр илъэситІу мэхъу. А уахътэм къыкІоцІ ипшъэрылъ шъхьаІэхэр зэригъэцэк Іагъэхэм, цІыфхэр анахьэу зыгьэгумэкІыхэу къыхагъэщыгъэхэм, яюфшІэн шІыкlaкlэу къыфагьотыхэрэм афэгьэхьыгьэу гущыІэгьу тыфэхъугь Гупчэм ипащэу Кьоджэшьэо Казбек.

- Казбек, илъэситІоу къэшъукІугъэм уфызэплъэкІыжьымэ, ІофшІэным изэхэшэнкІэ сыд фэдэ къиныгьоха шъузэрихьылІагъэхэр?

- Гупчэр къызызэІуахым Адыгеим имызакьоу, зэрэ Урысыеу ащ фэдэ опыт щы агъэп. Социальнэ хъытыухэм, къэралыгьо хабзэм икъулыкъухэм Іоф уественеет дитше предведения и щытыгь, ау ар зэрэтшІыщтыр къыдгуры Іощты гъэп. Анахьэу апэрэ мафэхэм, тызычІэс унэми гъэцэкІэжьынхэр щыкІохэу, техникэри къытагьэуалІэзэ къиныгьо гьэнэфагьэхэр зэпытчыгьэх. Ахэр псынкІэу зэшІотхынхэмкІэ ІэпыІэгъу къытфэхъугъ АР-м и Ліышъхьэу Къумпіыл Мурат. Джащ фэдэу ІофышІэ купым икъыхэхыни псынкlагъэп. Игьорыгьозэ зэкІэ зэтедгьэу-

– Мыр тиапэрэ зэдэгущыІэгьоп, арышъ, шъуипигьэрылъхэми тащыгьуаз. ЦІыфхэм ядаохэм Іоф зэрадашъушІэрэм зэхьокІыныгьэ горэхэр фэхьугьэха?

Типшъэрылъ шъхьаІэр

цІыфхэм хэбзэ къулыкъухэм зызэрафагьэзагьэмкІэ ищыкІэгьэ джэуапыр игьом агьотыжьыныр ыкІи зэпхыныгьэу азыфагу илъыр нахьышІу шІыгьэныр ары.

Нахь игъэкІотыгъэу къэпІон зыхъукІэ, псауныгьэр къэухъумэгьэным, гьэсэныгьэм, социальнэ ухъумэным, псэупІэ-коммунальнэ хъызмэтым, нэмык! лъэныкъохэм япхыгьэу закъы--алихтк мехфыр едеселывеф хэр зэгьэшІэгьэнхэр, нэужым а Іофыгьохэр зэхафынхэу ахэм афэгьэзэгьэ гьэцэкІэкІо хэбзэ къулыкъухэм аlэкlэдгъэхьанхэр. Ащ дакloy ахэр зэшlохыгъэ зэрэхъущт уахътэр нахь макІэ шІыгъэным тыпылъын фае.

Арышъ, дэо закъоп мыщ хахьэхэрэр, лъэloу ыкlи къэбар гъэнэфагъэхэу къатхыхэрэм зэкІэми Іоф адэтэшІэ. Автомат шІыкІэхэу «Инцидент Менеджмент» ыкІи «Платформа обратной связи» зыфиlохэрэм яшІуагъэкІэ ахэр тэугъоих. Джащ фэдэу гъэцэкІэкІо органхэм яинтернет-приемнэхэмкіэ, мобильнэ едзыгьоу «Госуслуги Жалобы» зыфиюрэмкі ціыфхэм ягумэкІыгъохэр къытІэкІэхьэх.

- ИлъэситІу ІофшІэныр зэфэпхьысыжьымэ, сыда анахьэу кьыхэбгьэщыщтыр?

Пстэуми ягугъу къэтымышІыщтми, анахь шъхьаІэхэр къыхэзгъэщыных. Лъэныкъоу «Онлайн-социология» зыфиюрэм ишІуагъэкІэ социальнэ мэхьанэ зиІэ ІофыгъохэмкІэ цІыфхэм тяупчызэ яеплъыкіэ зэтэгъашіэ. Ащ фэдэ Іофтхьабзэу илъэситІум къыкіоці редгъэкіокіыгъэхэм Адыгеим щыпсэурэ нэбгырэ

мини 10-м ехъу къахэлэжьагъ. Шъолъырым икъэралыгьо хэбзэ къулыкъухэм яІофшІэн цІыфхэм еплъыкізу фыряізр ашізнымкіз мыщ фэдэ социальнэ ушэтынхэм яшІуагъэ къэкІо.

Джащ фэдэу мэхьанэ зиlэ лъэныкъохэм аналитикэр ащыщ. 2022-рэ ильэс закьор тштэмэ, аналитическэ документ 11 дгъэхьазырыгъэ, ахэм алъэныкъокІэ АР-м ипащэхэм ищыкІэгъэ унашьохэр аштагьэх.

Къыхэзгъэщымэ сшІоигъу социальнэ хъытыухэм къэралыгьо пабликхэр ащыгьэпсыгьэнымкІэ Урысыем цифрэ шІыкІэм хэхъоныгъэ ышІынымкІэ и Министерствэрэ компаниеу «Диалог Регионы» зыфиlорэмрэ зэфэхьысыжьэу ашІыгьэм тетэу регион анахь дэгъуи 10-у алъытагьэхэм Адыгеир зэрахэхьа-

Мы уахътэм ехъулІзу рес-

публикэм къэралыгъо паблик 1905-рэ къыщызэlуахыгъ, ахэм организацие 732-мэ Іоф арагъашІэ, мыхэм ялІыкІохэм ЦУР-м егъэджэнхэр афызэхещэх.

— СызэрэщыгъуазэмкІэ, мыщ фэгъэхьыгъэ хэбзэгьэүцүгьэ шыІэ хьугьэ.

– Ары. Тыгьэгьазэм и 1-м къыщегъэжьагъэу федеральнэ хэбзэгьэуцугьэу N 270-м кІуачІэ иІэ хъугъэ, ащ къызэрэщиІорэмкІэ, къэралыгьо хабзэм иорган пэпчъ социальнэ хъытыум шюкі имыІэу нэкІубгьо щыриІэн фае. Мыщ ыпэкІэ ежь организацием ипащэ къызэриІуагъэмкІэ ар агъэпсыщтыгъ.

Мы уахътэм анахь дэгъоу ыкІи гъэшІэгъонэу зисоциальнэ нэкІубгьо зышІырэмкІэ ЦУР-м зэнэкъокъу зэхещэ. Ащ къэбар жъугъэм иамалхэри хэлэжьэнхэ — *Казбек, ильэсит*Іум кьыкІоцІ цІыфхэм тхьапшырэ зыкьышъуфагьазэу хъугьа ыкІи сыда анахь зыгьэгумэк Гыхэрэр?

– «Платформа обратной связи» зыфиюрэ виджетымкы ыкІи социальнэ хъытыухэмкІэ илъэситІум къыкІоцІ гьогогьу мин 28-рэ зыкъытфагъэзагъ. Ахэр псауныгьэр къэухъумэгьэным ыкІи медицинэм, псэупІэ-коммунальнэ хъызмэтым ыкІи гьогухэм, социальнэ ухъумэным ыкІи фэІо-фашІэхэм япхыгъэх. Анахьэу мы аужырэ уахътэм цІыфхэр зыгъэгумэкІыхэрэр псауныгьэм икъэухъумэн: врач зэфэшъхьафхэм адэжь зызэрэхарамыгъэтхэшъурэр.

— ТапэкІэ сыда анахьэу шъунаІэ зытетыщтыр?

 ТиІофшіакіэ екіоліакіэхэр бэу хэдгьэхьагьэх. Джыри ахэр зэрэльыдгьэкІотэщтхэм тыпылъыщт. Ахэм зэу ащыщ министрэхэм, муниципальнэ образованиехэм, ведомствэ зэфэшъ--сіншугедеє» мехешапк мехфанх гъу занкlэу» адэтшlыхэрэр. Ащ фэдэ эфир 40 зэхэтщагъ. ЦІыфхэр зыгьэгумэкІырэ упчІэхэм яджэуапхэр псынкІэу агьотыжьынымкІэ мыщ ишІуагъэ къэкІо. Джащ фэдэу социальнэ нэкІубгъохэм ягъэпсын, ахэр нахь дэгьоу шІыгьэнхэр лъыдгъэкІотэщт, мыхэм афэгъэзагьэхэр зэредгьэджэщтхэм тыпылъыщт.

Тишъолъыр илъ социальнэ экономикэ щыlакlэр нахьышlу шІыгъэным фэшІ цІыфхэмрэ къэралыгъо хабзэм икъулыкъухэмрэ нахь зэпэблагъэ зэрэхъущтхэм тапэкІи тынаІэ тетыщт.

ІЭШЪЫНЭ Сусан.

Елкэхэр афагьэуцущтых, дзэ къулыкъушІэхэми афэгушІощтых

«Артист ціэрыіохэр зыхэлэжьэрэ корпоратив лъапіэхэр зэхэщэгъэнхэр непэкіэ къекіурэп. Ау кіэлэціыкіухэр зыщычэфыщтхэ Іофтхьабзэхэу мэфэкІыр къызэрэблагьэрэр зэхязыгьэшІэн, ягупсэхэмрэ яныбджэгъухэмрэ афэгушіон языгъэлъэкіыщтхэр ищыкіа**гьэх**», — къыІуагь ащ.

Джащ фэдэу шъолъырхэм япащэхэу «Единэ Россием» икъутамэ пэщэныгьэ

Генеральнэ совет исекретарэу Андрей Турчак кызхигьэщыгь. дызезыхьэхэрэм игьо афальэгьугь губер- ракцие идепутатхэм тырягьусэу ильэс щэу тонн 700 фэдизыр Тэзэгьу уцых. наторхэм яелкэ Іофтхьабзэхэм хэушъхьафыкІыгьэ дзэ операцием хэлажьэхэрэм якІэлэцІыкІухэри къарагъэблэгъэнхэу. Хабзэ зэрэхъугъэу, кІэлэцІыкІухэр зыкІэхъопсыхэрэр къазщыдэхъурэ мэфэк!

«Дзэ операциер зыщыкіорэ чіыпіэм щыіэ дзэ къулыкъушіэхэми Илъэсыкіэ мэфэкіымкіэ тафэгушіошт, яунагьохэм арысхэр къазэрафэгушюрэ тхыгъэхэр **аlэкlэдгъэхьажьыщтых**», — къыlуагъ Андрей Турчак.

Партиеу «Единэ Россием» и Генеральнэ совет хэтэу, Адыгеим и НыбжьыкІэ гвардие ипащэу, Мыекъуапэ идепутатэу Бэрзэдж Асиет къызэрэхигъэщыгъэмкіэ, елкэ Іофтхьабзэхэу кіэлэціыкІухэр зыкІэхъопсыхэрэр защыфагьэцакІэхэрэм илъэс къэс Адыгеир ахэлажьэ.

«КІэлэцІыкІухэр ИлъэсыкІэ мэфэкІым ильэхъан хьалэмэт горэхэр къадэхъунхэм щэгугъых. «Единэ Россием» ифкъэс кіэлэціыкіухэм яшіоигьоныгьэхэр зыщафагъэцэкІэрэ Іофтхьабзэхэм тахэлажьэ, гъот макіэ зиіэ унагьохэм арыс кіэлэціыкіухэм шіухьафтынхэр афэтэгъэхьазыры. Мы охътэ благъэм Ильэсыкіэ мэфэкі Іофтхьабзэхэр республикэм щырагьэжьэщтых, тиюфшіэгъухэм тырягъусэу хэушъхьафыкІыгъэ дзэ операцием хэлэжьэрэ дзэ къулыкъушіэхэм якіэлэціыкіухэр зыкіэхъопсыхэрэр афэгъэцэкІэгъэнымкІэ тфэ**лъэкіырэр зэкіэ тшіэщт»,** — къыіуагь Бэрзэдж Асиет.

ИльэсыкІэ мэфэкІыр сыд фэдэ уахъти харагьэнэн амыльэкІыщтхэм ащыщ. Хэгьэгу зэошхом ильэхьани

гъэнэфагъэкІэ цІыфхэр къызэолІэрэ чІыпІэхэм ащыІэхэм мыгъи «Единэ Россием» елкэ Іофтхьабзэхэр зэрафызэхищэщтхэр, дзэ къулыкъушІэхэу Украинэм щыІэхэм зэрафэгушІощтыр «Единэ Россием» и

сабыйхэм апае тихэгьэгу ар щыхагьэунэфык Іыщтыгь. Донбасс зышьхьэ къизыхыжьыгьэхэу п Іэльэ

Шъугу къэтэгъэкІыжьы «Единэ Россиер» хэушъхьафыкІыгьэ дзэ операциер зырагьэжьагьэм къыщыублагьэу Донбасс зышъхьэ къизыхыжьыгъэхэми, ЛНДР-мрэ шъхьафит ашІыжьыгъэ чІыпІэхэмрэ къарынагьэхэми ІэпыІэгьу зэрафэхъурэр. Партием ишъолъыр къутамэхэм шlушlэ ІэпыІэгьоу тонн мин 14-м ехъу народнэ республикэхэм арагьэщагь, ахэм ащы-

ХэушъхьафыкІыгъэ дзэ операциер зырагъэжьагъэм къыщыублагъэу «Единэ Россием» цІыфхэмрэ юридическэ лицэхэмрэ ягупыкІ ІэпыІэгьоу сомэ миллион 500-м ехъу къыугьоигь. А мылъкумкІэ гьомылапхъэхэр, сэкъатныгъэ зиlэхэмрэ кІэлэцІыкІухэмрэ зыфэныкъохэр, мафэ къэс агъэфедэрэ пкъыгьохэр къащэфыгьэх. Джащ фэдэv «Единэ Россием» сомэ миллиардым ехъоу къыугьоигъэмк э дзэ къулыкъушІэхэм квадрокоптерхэр, тепловизорхэр, щыгьынхэр ыкІи нэмыкІ пкъыгьохэр къафащэфыгьэх.

«Единэ Россием» ишІушІэ гупчэ 40-м ехъумэ Донбасс, Херсон, Запорожскэ хэкухэм Іоф ащашІэ. ДНР-м ащ фэдэ гупчэ 15 ит. Ахэм ащыщэу 10-р Мариуполь къыщызэІуахыгъ. Джащ фэдэу юридическэ, психологическэ ІэпыІэгъу языгъэгьотырэ, кІэлэцІыкІухэм языгъэпсэфыгьо уахътэ зэхэзыщэрэ гупчэхэми чыпіэ заулэмэ Іоф ащашіэ.

Студентхэм аІукІагь

Росгвардием АР-мкІэ и ГъэІорышІапІэ ихэушъхьафыкІыпэ отдел ипащэу, полицием иполковникэу Игорь Кучеренкэр Адыгэ къэралыгьо университетым хьисапымкІэ ыкІи компьютернэ шІэныпьэхэмкІэ ифакультет истудентхэм бэмышІэу аІукІагь.

Ищы Ізныгъэ гъогу къырык Іуагъэр студентхэм ащ къафиютагъ, шъолъырым и Росгвардие икъулыкъуш Ізхэм Іофтхьабзэу зэш Іуахыхэрэм, пшъэрылъзу я Ізхэм ныбжык Ізхэр ащигъэгъозагъэх. Джащ фэдэу хэушъхьафык Іыгъэ дзэ операцием фэгъэхыгъэ къэбар нэпцыхэр бэу къызэрек Іок Іыхэрэр къы- Іуагъ.

— Гукъау нахь мыш эми, хэушъхьафык ыгьэ дзэ операцием имэхьанэ, ар зык ызэхащагьэр ныбжьык абэмэ къагуры юрэп. Арышъ, мыщ нахь игъэк ютьэу тытегущы эн, тидзэк юл хэм пыхъужъныгъэ зэрахьэзэ япшъэрыпъхэр зэрагъэцак эрэр, цыф къызэрык юхэр неонацистхэм яжъалымыгъэ зэрэщаухъумэхэрэр къыжъугуры юн фае, — къы- уагъ Игорь Кучеренкэм.

Студентхэр зыгъэгумэкІырэ упчІэхэм яджэуапхэр къулыкъушІэм аритыжьыгъ. Шъолъыр подразделением икъулыкъушІэхэм яІофшІэн зэрэзэха-

щэрэм, аужырэ шапхьэхэм адиштэрэ техникэу яlэм ныбжыкlэхэр щигьэгьозагьэх

АдыгеимкІэ нахь сабыибэ къызыфэхъухэрэр

2022-рэ ильэсым мэзибгьоу пыкІыгьэм Адыгэ Республикэм сабый 3314-рэ кънщыхьугь — шьэожъне 1667-рэ, пшьэшьэжьне 1647-рэ.

Илъэс 25-м къыщегъэжьагъэу 29-м нэс зыныбжь бзылъфыгъэхэр ары нахь сабыибэ къызыфэхьухэрэр. «Адыгеястатым» къызэритыгъэмкlэ, зыныбжь хэкlотагъэу, илъэс 44-м къехъугъэу сабый къызфэхъугъэхэр нэбгырэ пшlыкlyтly.

Мы ильэсым апэрэу ны

хьугьэр бэыльфыгьэ 1067-рэ, ятlонэрэу — 1103-рэ, ящэнэрэу — 721-рэ, яплlэнэрэу — 275-рэ, ятфэнэрэу ыкlи ащ нахыбэу — 139-рэ.

«Гуфэбагьэрэ гук lya-чlэрэ уимы lэу ны ухъун пльэк lыщтэп. Ш lулъэгьоу ным сабыим фиш lырэр, ащ зэрэпылъыр ары унагьор зыгъэпытэрэр, насы-

пэу к Іэлэц Іык Іумэ зэхаш Іэрэр. Джащ пае ныхэмрэ сабыйхэмрэ Іэпы Іэгьоу ядгъэк Іырэм изегьэушьомбгъун, унагъом мэхьанэу и Іэм изыкъегьэ Іэтын дэлэжьэгъэныр Адыгеим исоциальнэ политикэк Іэ анахь шъхьа Іэу тштагъэ», — къык Іигъэтхъыгъ АР-м и Ліышъхьэу Къумпіыл Мурат.

Сэнэхьатым, культурэм зафагъасэ

AP-м и Лъэпкъ тхылъеджапІэ техническэ ыкІи экономическэ литературэмкІэ иотделрэ Мыекъопэ къэралыгъо гуманитар-техническэ колледжымрэ илъэсыбэ хъугъэу зэдэлажьэх.

Сэнэхьатым икъыхэхынкіэ, loфшіэкіэ амалхэр къызэрэзыіэкіагъэхьащтхэмкіэ сыхьатхэр, лекциехэр ныбжьыкіэхэм афызэхащэх, игъорыгъоу еджэным ахэр къыфащэх, тхылъеджапіэм ифонд фагъэнэіуасэх.

ШэкІогъум и 23-м лекцие-кьэгьэльэгьонэу «Традиции сервировки стола на Руси» зыфиlорэр афызэхащэгьагь. Мыщ дэжьым гум къыредзэ адыгэ гущыІэжъэу «Уиунэ зыщыгъаси хасэм кlo» зэра-Іорэр. ЦІыфымкІэ щыІэкІэшэпхъэ пстэумэ, шІыкІэгъэпсыкІэ тэрэзхэм мэхьанэшхо яІ. Іанэр зэрэзэтырагьэпсыхьэщтыгьэм имызакьоу, ащ кІэрыс нэбгырэ пэпчъ шІыкІэ-ІуакІзу хэльын фаехэм, ахэр хэти икультурэ кіэзыгъэтхьэу, кьэзыгьэнафэу, цІыфыр зыузэнкІэу зэрэщытхэм атегущыІагьэх.

2022-рэ илъэсыр культурнэ кlэнымрэ искусствэмрэ яеу зэрагъэнэфа-

гьэр кьыдальытэзэ, ныбжьыкіэхэр пщэрыхьэкіэ хабзэхэм, ахэр Іанэм кьызэрэтебгьэуцощт шІыкІэхэм, джэмышххэр, ца--тимительной требер и субер предоставляющий пр хэр, Іанэм пэс нэбгырэ пэпчъ шэпхъэ-бзыпхъэу хэльын фаехэр кьафаютагьэх. Іэнэшхо шІыгьэм пэсхэр макізу зэрэщыгущыІэхэрэр, ау мэфэкІ Іанэмэ, хьохьур кьэпІонэу къыоджагьэхэмэ, укъэтэджынышъ, кІыхьэ-лыхьэ умышізу, гущыіз зытіукіз уакьыфэльэІоныр цІыфыгъэ культурэм къыдельытэх. Джащ фэдэу льэныкьуабэкІэ ныбжьыкІэхэр агъэгьозагьэх.

Мы зэlукlэгъум хэлэжьагъэхэр хьакlэщ lофхэмкlэ гъэзагъэу lофзышlэщтхэр ары, ащ ельытыгъэу lэнэтехьохэр, джэмышх-цацэхэр, нэмыкl хьакъу-шыкъу зэфэшъхьафхэу агъэфедэхэрэр къызежьагъэхэр, ахэр зыхэшlыкlыгъэхэр ыкlи щыlэныгъэм щагъэфедэхэ

зэрэхьугьэхэр кlэкlэу кьафыраlотыкlыгьэх. Студентхэм яупчlэхэм джэуапхэр аратыжьыгьэх, ежьхэри сэнэхьатым зэрэфэхьазырхэр аупльэкlоу упчlхэр заратыхэм, яlоф хэшlыкl фыряlэу кьэгущыlагьэх.

АКъУ-м епхыгъэ гуманитар-техническэ колледжым сервис индустриемкіэ иотделение ипащэу Мэрэтыкъо Фатимэ Іофтхьабзэм хэлэжьагъ, ежь июфшіэпіэ-чіыпізу практическэ сыхьатхэр, зэнэкъокъу зэфэшъхьафхэр зыщыкіохэрэр зэрэгъэпсыгъэр ыкіи ныбжьыкіэхэу рагъаджэхэрэм ясэнэхьат зэрэфагъэхьазырхэрэр къыіотагъэх.

Іофтхьабзэм ыкіэм ащ хэлэжьэгьэ купым хэтхэу тхыльеджапіэм къэмыкіо-щтыгьэхэм зарагьэтхыгь, джы ахэм амал яі зыфэе тхылъхэр щагьотынэу, іофтхьэбзэ зэфэшъхьафхэм ахэлэжьэнхэу.

ДЗЭУКЪОЖЬ Нуриет.

Адыгэ Республикэм хэдзынхэмк Гупчэ комиссие иунашъу

Мыекьопэ районым хэдзынхэмкІэ ичІыпІэ комиссие решающэ голосым ифитыныгьэ зиІэу хэтыщтым игъэнэфэн ехьылІагь

Мыекъопэ районым хэдзынхэмкІэ ичіыпіэ комиссие решающэ голосым ифитыныгъэ зиlэу хэтыгъэм ычlыпlэ ихьащтымкІэ кандидатурэхэм захапльэм ыкІи Федеральнэ законэу N 67-р зытетэу «Урысые Федерацием игражданхэр хэдзынхэм ыкІи референдумым ахэ--вля мехеlв уеслынытыф еlимехнесьжеп рантие шъхьаlэхэм яхьылlагъ» зыфиlоу 2002-рэ илъэсым мэкъуогъум и 12-м кьыдэкІыгьэм ия 22-рэ, 26-рэ ыкІи 29рэ статьяхэм, Адыгэ Республикэм и Законэу N 88-р зытетэу «Адыгэ Республикэм икьалэ, ирайон хэдзынхэмкіэ ячіыпіэ комиссие ехьыліагъ» зыфиюу 2002-рэ илъэсым шышъхьэіум и 12-м кындэкІыгъэм ия 5-рэ, 16-рэ статьяхэм адиштэу Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкІэ и Гупчэ комиссие унашъо ышІыгь:

1. Мыекьопэ районым хэдзынхэмкlэ ичlыпlэ комиссие решающэ голосым

ифитыныгъэ иlэу Яркова Анна Александр ыпхьур, 1986-рэ илъэсым кьэхьугъэр, политикэ партиеу «Новые люди» зыфиlорэм и Адыгэ шъолъыр къутамэ икомиссие хэгъэхьэгъэнэу.

- 2. Мыекъопэ районым хэдзынхэм-кlэ ичlыпlэ комиссие мы унашъор lэкlэ-гъэхьэгъэнэу.
- 3. Мы унашъор республикэ гъэзетхэу «Советскэ Адыгеимрэ» «Адыгэ макьэмрэ» кьыхаутыным пае аlэкlэгъэхьэгъэнэу.

Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкlэ и Гупчэ комиссие и Тхьаматэу Н. А. СЭМЭГУ

Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкіэ и Гупчэ комиссие исекретарэу Ф. З. ХЬАЦІАЦІ

кь. Мыекьуапэ, шэкІогьум и 23-рэ, 2022-рэ ильэс N 12/47-8

Лъэпкъ зэгурыІоныгъэр гъэпытэгъэныр

Адыгеим ыкІи Пшызэ шъолъыр ащыпсэурэ быслъымэнхэм я ДиндэлэжьапІэ ипащэ игуадзэу, Координационнэ гупчэм игъэцэкІэкІо комитет хэтэу Хъущт Азэмат Іофтхьабзэр зэрищагь. АР-м лъэпкъ ІофхэмкІэ, ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тильэпкьэгъухэм адыряІэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жъугъэм иамалхэмкІэ и Комитет ипащэу Шъхьэлэхьо Аскэр, дунэе терроризмэмкІэ экспертэу, социальнэ ыкІи дин гумэкІыгъохэмкІэ аналитикэу Джевад Галияшевич (Босниер ыкІи Герцеговинэр), Темыр Кавказым ишьольырхэм ядинлэжьхэр, общественнэ объединениехэм, апшъэрэ еджапіэхэм яліыкіохэр, студентхэр Іэнэ хъураем хэлэжьагьэх.

АР-м и Ліышъхьэу Къумпіыл Мурат ыціэкіэ Іофтхьабзэм къекІолІагъэхэм Шъхьэлэхъо Аскэр шІуфэс къарихыгь. Адыгеимрэ Краснодар краимрэ ащыпсэурэ лъэпкъ зэфэшъхьафхэм азыфагу зэгурыІоныгъэу, ныбджэгъуныгъэу ильыр гъэпытэгъэным мэхьанэ ин зэриіэр, ащ фэгъэхьыгъэ юфтхьабзэхэр республикэм бэу зэрэщызэхащэхэрэр ащ къыlyагъ.

Нэужым Джевад Галияшевич гущыІэр ратыгь. Ыпэкіэ щыІэгьэ Югославиер зэо-зэпэуцужьым ыпкъ къикіыкіэ зэрэзэхэзыжьыгьэр, ежь ышъхьэкІэ заом зэрэхэлэжьагъэр ыкІи КъохьапІэм щыІэ къэралыгъохэм ащыщхэм ягукъэкlыкlэ тхьамы-

Мыекьопэ кьэралыгьо технологическэ университетым «Краснодар краим ыкІи Адыгэ Республикэм ащыпсэурэ льэпкь зэфэшьхьафхэм ядин зэфыщытык зытантэгъэныр» зыфиюрэ Іэнэ хъурае мы мафэхэм щыкІуагъ.

кІагьор къазэрафахьыгьэр къы-Іуагъ. Джащ фэдэу ислъам диныр дэеу, ащ терроризмэр къыпыкІэу макъэ зэрэдунаеу зэрэщагьэlугьэр, зэрафэльэкlэу ащ пэуцужьынхэ зэрэфаер кьыхигъэщыгъ.

- Непэ Украинэм щыхъурэм тэ къытэхъулІагъэр тыгу къегъэк Іыжьы. Къохьап Іэм щы Іэ къэралыгъохэм ащыщхэр Украинэм ыціэкіэ Урысыем къыпэуцужьых. УФ-м и Президент хэушъхьафык Іыгъэ дзэ операциер игьом ригьэжьагь, икъэралыгьо кънухъумэныр фызэшІокІыгь. Ащ детэгъаштэ, къыІуагъ хьакІэм.

Ислъамымрэ терроризмэмрэ зэгъусэнхэ зэримылъэк ыщтыр, ислъам диныр гукіэгъум, шіушіэным, шъыпкьагъэм зэрафэлажьэрэр Іофтхьабзэм къыща-Іуагь. Терроризмэм, экстремизмэм яягьэу къэкІон ылъэкІыщтыр къыткіэхьухьэрэ лізужхэм агурыгъэ огъэн, ахэм апылъ бзэджашіэхэр гьогу пхэндж зэрэтетхэр, исльам диным ипкьэухэм зэрапэчыжьэхэр ашІэн зэрэфаер къыхагьэщыгь.

АР-м хэгьэгу кІоці ІофхэмкІэ и Министерствэ экстремизмэм пэшіуекіогъэнымкіэ и Гупчэ иліыкіоу Гутіэ Рэмэзан гумэкіыгьоу шыізхэмкіэ джащ фэдэу къэзэрэугьоигьэхэм гущы-Іэгъу къафэхъугъ.

- Мы лъэныкъом къулыкъушІэхэм льэшэу анаІэ тет нахь мышІэми, ащ пэшІуекІогьэныр Іофыгьо псынкІэп. БзэджэшІагьэ зэрахьаным фэзыщэхэрэ къэбарыбэ Интернетым къехьэ, ащ зи епшіэн плъэкіыщтэп. Тэ типшъэрылъыр тиныбжьык Іэхэм мыхэр зыфэдэхэр агурыдгъэюныр, пшъэдэкІыжьэу ахьыщтыр ядгъэшІэныр ары. Тызэкъотэу мы гумэкІыгъом тыпэшІуекІон *фае,* — elo Гутіэ Рэмэзан.

Республикэм ит апшъэрэ еджэпічтіумэ льэпкъ зэфэшъхьафхэм къахэкІыгьэ ныбжыкІэхэр бэу ачіэсых. Дин зэфыщытыкІэ тэрэз яІэным, терроризмэм ыкІи экстремизмэм ныбжьыкІэхэр ащыухъумэгьэнхэм апае Адыгэ къэралыгъо университетым ыкІи Мыекъопэ кьэралыгьо технологическэ университетым Іофтхьабзэу ащызэхащэхэрэм проректорхэр къатегущы агъэх.

Іофтхьабзэм къыдыхэлъытагъэу Урысыем ис лъэпкъ зэфэшъхьафхэм дин зэфыщытыкізу яіэр гъэпытэгъэным пае шІэгъэн фаехэр къэзэрэугьоигьэхэм кьыхагьэщыгьэх. Кьыткіэхъухьэрэ ліэужхэм патриотическэ піуныгьэ яіэу, дунэе Хъытыум щызекІорэ къэбар нэпціхэр ашіошъ мыхъухэу, ятарихъ дэгъоу ашіэу піугьэнхэр пшъэрылъ шъхьа!эу зэрэщытыр къаlуагъ.

ДЕЛЭКЪО Анет.

Чылысыр загъэпсыгъэр илъэси 145-рэ хъугъэ

«Свято-Михайло-Афонская Закубанская общежительная Пустынь» зыфиюрэ чылысыр загьэпсыгьэр мыгьэ ильэси 145-рэ хьугьэ.

Ащ фэгьэхьыгьэ мэфэкІ зэхахьэ иигуменэу Герасим шэкlогъум и 20-м Свято-Троицкэ чылысым щызэхищагь. Евангелием ар къызеджэ ужым игуменэу Герасим мэфэкІ зэхахьэм къекіоліагъэмэ къафэгушіуагъ.

«Свято-Михайло-Афонская Закубанская общежительная Пустынь» зыфиlорэр 1877-рэ ильэсым монахэу, кьушъхьэу Афон идинлэжьэу Мартирий

лысым и Ктиторэу щытыгъ. Къэзэкъхэм яшІоигъоныгъэкІэ чылысыр ашіыгъ, къэзэкъмэ ячылысэуи, дзэ щытхьум исаугъэтэуи алъытэ.

Чылысыр хым ышъхьашъо метрэ 920-кІэ нахь лъагэу ашІыгь, ежь къушъхьэу Физиагбо зыцізу храмэу Преображения Господня зыцІэр зыщызэтырагъэпсыхьажьыгъэр хым ышъхьашъо метрэ 988-кІэ нахь

Пустынь» зыфиюрэр Къыблэ Урысыем итарихъ чІыпІэхэр пштэмэ, зэкіэмэ анахь лъэгапІэм тетэу мы чылысыр алъытэ.

Чылысым гьогоу къыкіугъэм къыкіоці акъутэуи ашіыжьэуи хьугъэ. Ар анахь чылыс инэу Темыр Кавказым ыкІи анахь лъагэу Урысыем итхэм ащыщыгь. Илъэс къэс мы чІыпіэр нэбгырэ мини 100 фэдизмэ якіуапі. Советскэ Союзым ильэхьан

зы, апэ зыфэгьэзэгьэгьэ Іофым къекlужьыгь. 2021-рэ илъэсым ар Урыс Православнэ Чылысым ратыжьыгь, а льэхьаным ащ изытет дэй дэдагь. 2007-рэ ильэсым кьыщегьэжьагьэу ащ ишіыжьын фежьагьэх ыкіи аужырэ илъэсипшіым а чыпіэм тхьэльэіуиплі дашіыхьагь. Джырэ уахьтэм игъорыгьоу чылысыр зыпкь еуцожьы.

— Тэ чылысыр ыкІэрыкІэу зэтедгъэуцожьэу пюми хъущт. Илъэси I15-рэ ащ ыныбжь, ар макІэп, ау а чылысыр нэмыкІ шъыпкъагъ. Мары Афон пштагъэми, Грециер илъэс 500-м къыкюці къиныгъомэ ахэтыгьэу, тыркумэ аlыгъэу хъугъэми, зы чылыс зэфашІыжьыгъагъэп. ыгьэпсыгьагь. Я II-рэ Александр - льаг. «Свято-Михайло-Афонская - чылысыр зэфаш!ыжьэу, гьэпсэ- - *Монахи 2 — 4-р я!эщтыгь ренэу.* ышэу Михаил Романовыр чы- Закубанская общежительная фып!э аш!эуи хъугъэ, ау т!ури *Шыихъэу Павел ичылыс зэз-* жьыгъ, кьагъэнэжьыгъэх.

гьэльэгьугь бэмышІэу, ар зыщытыр ильэс 1100-рэ хъугьэ. Тэ тичылыс илъэси 145-у ыныбжым щыщэу ильэс 75-м зэфэшІыгьагь. Зи щыІагьэп, щылажьэщтыгъэхэп. Мыщ зэк! пІоми хъунэу щакъутэгъагъ, бэ къырыкІуагъэр. Ащ къегъэльагьо зэкІэльыкІокІэ гьэнэфагьэ зэримы Іэжьыр, — къы Іотагъ чылысым льыпльэрэ игуменэу Герасим (Буняевым).

Ащ къызэрэхигъэщыгъэмкіэ, тхьэльэіупіэр зыдэщытыгьэ чіыпіэм зэрэщашіыжынгьэр Іофыгьошіу. Ащ фэдэ чылысэу мы льэныкьом а зыр ары шашІыгъагъэр. Афон щыІагъэмэ ащыщ Тхьэ сурэтхэр нахьыбэу зиІагьэри мыры. Ахэм зэкІэми апэрэ тепльэу яІагьэр афашІы

ЧІыфэр игъом шъупщыныжьын фае

Мыекьуапэ ихыкум приставхэмрэ тьогурык оныр щынэтьончьэнымк э Къэралыгьо автоинспекцием икъулыкъушІэхэмрэ видео тезыхырэ камерэхэр кызфагьэфедэхэзэ мы мафэхэм пэшюрыгыы юфтхьабзэ зэхащагь.

автомобилыр зезыфэхэу чІыфэ зытельхэр гьогум кьыщагьэуцу-

Ведомствитіум яліыкіохэр гьэх, ахэм адэгущыіагьэх, тазыныжьын зэрэфаер агурагьэіуагь. рэ зытефэрэ Іоф 60-м ехъу гъэшіэн е ар шъупщыны-

Іофтхьабзэр зыщыкІогьэ рыр е нэмык тынхэр кьапщы- уахьтэм сомэ миллиони 3,5-

къулыкъушІэхэм зэхафыгъ. ЧІыфэр игьом кьэзымыпщыныжьыгьэ нэбгырэ 14-м ямашинэхэм арест атыральхьагь. Хэбзэгьэуцугьэм къыдильытэрэ шапхъэхэр тапэкІи замыгьэцакіэкіэ ахэм яавтомобильхэр ащэщтых, кьакіэкіогьэ ахьщэр чіыфэм пэіуагьэхьажьыщт. Ащ Іофыр нэшъумыгьэс.

Чыфэ шъутельымэ зэжъу-

жьын гухэль шъуи!эмэ, хьыкум приставхэм я Федеральнэ къулыкъу АдыгеимкІэ и Гъэ-Іорышіапіэ исайтэу «r01.fssp. gov.ru» зыфиюрэм шъуихьанышъ, ащ къытырэ амалхэр кьызфэжъугьэфедэнхэ шъулъэкІыщт.

Хьыкум приставхэм я Федеральнэ къулыкъу Адыгеимкіэ и ГъэІорышіапіэ ипресс-къулыкъу

Спортым щыцІэрыІохэр

Бэнэгъу пэпчъ мэгугъэ

ДзюдомкІэ Дунэе зэІукІэгъухэу Челябинскэ шыкІчагьэхэм бэнэкІо 300-м нахыбэ ахэлэжьагь.

Хэгъэгуи 7-мэ ябэнакІохэр алырэгъум щызэнэкъокъугъэх. Белоруссием, Индием, Монголием, Израиль, Урысыем, нэмыкіхэм къарыкіыгъэхэм яіэпэІэсэныгъэ къагъэлъэгъуагъ. Урысые Федерацием ихэшыпыкІыгьэ командэ хэтэу Ордэн Заур килограмм 81-м нэс кьэзыщэчыхэрэм ябэныгь.

Кемерово, Белоруссием, Красноярскэ дзюдомкіэ ябэнакіохэм Ордэн Заур атекІуагь. Дышъэм икъыдэхынкІэ зэнэкъокъум Москва щыщэу Егор Сухопоровымрэ Ордэн Зауррэ щызэlукlагъэх. ТекІоныгъэр Москва ибэнакІо къыдихи, апэрэ чыпіэр фагьэшьошагь. Тыжьын медалыр З. Ордэным кьыдихыгь, ипащэр Адыгэ Республикэм изаслуженнэ тренерэу Беданэкьо Рэмэзан.

Пщыжьхьаблэ щыпсэурэ спорт унагъом Ордэн Заур щаптугъ. Ятэу Аслъан спортсмен ціэрыю мыхъугъэми, иныбжыык Іэгъум физкультурэм пыщагъэу щытыгъ. Ыкьохэу Анзаури, Заури дзюдомкІэ ыгъэбанэхэ шІоигъуагъ.

Зэшхэм ямедальхэр

АР-м изаслуженнэ тренерэу Нэджыкьо Руслъан ары яапэрэ тренерыр. Анзаур Урысыем изэнэкьокьу дышьэ медалыр кьыщихьыгь. Урысыем и Кубок икьыдэхынкІэ зэнэкъокъоу Мыекъуапэ щыкІуагъэм Ордэн зэшитІуми апэрэ чыптэхэр къыщахыыгъэх. Дунэе ыкІи хэгьэгу зэІукІэгьухэм медальхэр къащыдахыгьэх.

Анзаур джырэ уахьтэ Урысыем естынынышехк мехеняныны командэ итренерэу Іоф ешІэ. Заур Мыекьопэ кьэралыгьо технологическэ университетым иящэнэрэ курс щеджэ. СССР-м изаслуженнэ тренерэу Кобл Якъубэ ыцІэ зыхьырэ спорт еджапІэм дзюдомкІэ зыщегъасэ.

Ныбджэгъухэр, тренерхэр

— Спортым тренер ціэрыюхэм нэlуасэ сафишlыгь, ныбджэ-

гьушІухэр щысиІэх. ЗэкІэми сафэраз, — къејуатэ Ордэн Заур. Челябинскэ щыкІогъэ Дунэе зэlукlэгъум дэгъоу зыфэзгъэхьазырыным фэшІ дзюдомкІэ

бэнакІоу ПашІо Алый ІэпыІэгьу кысфэхьугь. Ныбджэгьуныгьэу зэдытиІэр ащ фэдэ зэІукІэгъухэм ащэпытэ.

блэкІэ, З. Ордэным апэрэ такъикъым къыщегъэжьагъэу пытагъэ кьызыхегьафэ. Къенэкьокъурэм ыІапшъэ ыубытыщтми, пхъашэу пэуцущтми уахътэр егъэлъапіэ. Бэнэгъу пэпчъ текіоныгъэр къыщыдихыным пылъ, шыкіэмэ альэхьу. Зыгорэ къыдэмыхьугъэмэ, апэ кьеджэрэр тренерэу Беданэкьо Рэмэзан. Ныбджэгъухэри рэхьатэу щытыхэрэп, кьеушъыих.

зэхэпхын фаеу З. Ордэным ельытэ. Адыгэ шэн-хабзэхэр щыгьэм бэнакохэм щызэрахьэх, упчІэжьэгъу зэфэхъух. Зэнэкьокьум хэлэжьэнхэу гьогу зытехьэхэкІэ адыгэ быракъыр зыдаштэ, зэхахьэхэм ащагьэбыбатэ.

– Ным исаугъэт Мыекъуапэ щагъэуцущтэу кьэбар зэхэтхыгъэ. — тизэдэгущы эгъу лъагъэкІуатэ Ордэн Зауррэ ПашІо Алыйрэ. — Саугъэтыр зыфэдэщтым, чІыпІэу зыщагьэпсыщтым такіэупчіагъ. Къэралыгъо гъэпсыкІэ иІэу Адыгеир зыпсэурэр ильэси 100 зэрэхъурэм фэгьэхьыгъэ Іофтхьабзэхэм тигуапэу тахэлэжьагь. Ным исаугьэт епхыгъэ ІофхэмкІэ тишІуагъэ къэд-

2024-рэ ильэсым Олимпиадэ джэгунхэр Париж щык ощтых. Адыгэ Республикэм дзюдомкІэ ихэшыпыкІыгьэ командэ ибэнакІохэм Олимпиадэм зыфагъэхьазырызэ, хэгъэгу ык/и дунэе зэlукlэгъухэм ахэлэжьэнхэ ямурад. Ордэн Заур игухэльыш/ухэр къыдэхъунхэу фэтэІо.

Сурэтхэм арытхэр: Ордэн Заур сэмэгумкіэ апэрэу щыт; 3. Ордэныр мэбанэ (фыжьыр зыщыгьыр).

Алырэгъум бэнэгъур зыщиу-

КъыпфэгумэкІырэм уедэІун,

гъакІо тшІоигъу.

Редактор шъхьаІэр МэщлІэкъо C. A.

> ПшъэдэкІыжь зыхьырэ секретарыр

ЖакІэмыкьо **A.** 3.

Редакциер зыдэщыІэр: 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197. Телефонхэр: приемнэр: 52**-**I6**-**79 Редакцием авторхэм къаІихырэр А4-кІэ заджэхэрэ тхьапэхэу зипчъагъэкІэ 5-м емыхъухэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлъэу, шрифтыр 12-м нахь цІыкІунэу щытэп. Мы шапхъэхэм адимыштэрэ тхыгъэхэр редакцием зэк Іегъэк Іожьых. E-mail: adygvoice@

Зыщаушыхьатыгьэр: УФ-м хэутын ІофхэмкІэ. телерадиокъэтынхэмкІэ ыкІи зэльы-ІэсыкІэ амалхэмкІэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чІыпІэ гъэІорышІапІ, зэраушыхьатыгьэ номерыр

mail.ru

Зыщыхаутырэр OAO-y «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр,

268

ПИ №ТУ23-00916

ЗэкІэмкІи пчъагъэр 4654 Индексхэр П 4326 П 3816 Зак. 2120

Хэутыным

узщыкІэтхэнэу

щыт уахътэр

Сыхьатыр

18.00

ЗыщыкІэтхэгъэхэ

уахътэр

Сыхьатыр

18.00